

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Nadejda TOMA
Liliana CATAN
Ion GUZUN

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Cușnir Sergiu în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2021, în cauza penală privind-l pe

BABIN Dorel XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.11.2017 – 16.01.2020;

Instanța de apel: 06.02.2020 – 09.12.2021;

Instanța de recurs: 21.04.2022- 01.06.2022.

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 16 ianuarie 2020, Babin Dorel a fost liberat de răspundere penală, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Procesul penal inițiat pentru învinuirea lui Babin Dorel de comiterea infracțiunii stabilite de art. 312 alin. (1) Cod penal s-a încetat în legătură cu expirarea termenului de tragere la răspundere penală.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Babin Dorel la 16 martie 2017, având calitatea de martor, fiind audiat în cadrul ședinței de judecată la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în cauza penală XXXXX, de învinuire a lui XXXXX în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (3), lit. (a) Cod penal, fiind preîntâmpinat contra semnătură pentru răspunderea penală ce o purta în conformitate cu prevederile art. 312 Cod penal, în caz de prezentare, cu bună știință, a declarațiilor mincinoase, a declarat mincinos, în fața instanței, că: a) suma de 1000 dolari SUA nu ar fi fost transmisă de către Verega Grigore lui XXXXX în prezența sa, în condițiile în care, anterior, la data de 11.04.2016, la audierea sa în calitate de martor

la faza urmăririi penale, fiind avertizat de răspundere penală pentru depunerea declarațiilor mincinoase, a comunicat contrariul și anume că, suma de 1000 dolari SUA a fost transmisă de Verega Grigore către XXXXX în prezența sa, precum și b) că Verega Grigore i-ar fi comunicat că banii în sumă de 7000 euro i-au fost dați lui XXXXX pentru marfa, în condițiile în care, anterior, la data de 11.04.2016, la audierea sa în calitate de martor la faza urmăririi penale, fiind avertizat de răspundere penală pentru depunerea declarațiilor mincinoase a comunicat că nu cunoaște din ce motiv i-a dat suplimentar, Verega Grigore lui XXXXX suma de 7000 euro.

Prin acțiunile sale intenționate Babin Dorel a comis infracțiunea prevăzută de art. 312 alin. (1) Cod penal după indicii calificativi, prezentarea, cu bună-știință, a declarației mincinoase de către martor, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului penal.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către procuror și de avocatul Sergiu Cușnir, în interesele inculpatului, prin care au solicitat casarea sentinței Judecătorei Chișinău.

3.1 *Procurorul în apelul său a solicitat casarea parțială a sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal, cu încetarea procesului penal în privința sa și liberarea acestuia de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală și dispunerea păstrării corpurilor delictive la materialele cauzei penale. În rest sentința a o menține în ordinea pronunțată.*

În motivarea cererii de apel procurorul a invocat că, instanța de judecată corect și temeinic a apreciat probele administrate, dând a apreciere detaliată argumentelor pe care și-a bazat decizia, însă instanța a omis a dispune asupra vinovăției inculpatului, contrar prevederile art. 385, 391, 392-395 Cod de procedură penală.

Toate acestea în condițiile în care instanța de judecată a constatat cu certitudine asupra vinovăției inculpatului, prezentând o argumentare cât se poate de detaliată a raționamentelor care au stat la baza deciziei judecătorești, dar în dispozitivul sentinței, instanța a omis, de a se expune asupra corpurilor delictive, or, acestea urmau a fi păstrate la cauza penală, conform informației anexă la rechizitoriu.

3.2 *Avocatul Cușnir Sergiu în interesele inculpatului în apel a solicitat casarea sentinței contestate cu pronunțarea unei noi hotărâri privind declararea nulității/inadmisibilității probelor și achitarea lui Babin Dorel.*

În argumentarea apelului apărarea a invocat că:

- instanța de judecată nu a audiat martorul solicitat de apărare și a întemeiat soluția doar pe probele acuzării;

- instanța de fond a admis spre examinare doar audierile lui Babin Dorel din cadrul unui alt proces penal, punând la baza sentinței probe ilegal obținute și prejudiciind principiul prezumției de nevinovăție;

- instanța de fond a interpretat greșit sintagma „în prezența mea”, întrucât din celelalte declarații date de Babin Dorel rezultă că acesta nu a cunoscut la momentul

pretinsei transiteri de către Verega lui XXXXX a sumei bănești, despre care a aflat ulterior fiindu-i comunicat de către Verega;

- în calitate de martori ai acușării au fost audiați Buznea Dumitru, ofițer de urmărire penală în cadrul CNA și Nicolae Plămădeală, ofițer de urmărire penală a IP Centru, care l-au audiat pe Babin Dorel la etapa urmăririi penale când ultimul avea statut de martor și nu au fost la fața locului pentru a declara instanței de judecată dacă a fost prezent Babin Dorel atunci când Verega i-ar fi transmis XXXXX careva surse financiare. Din declarațiile acestor martori depuse în ședințele de judecată, dar și din declarațiile lui Babin Dorel reiese că audierea acestuia a avut loc cu grave abateri de la normele procesuale;

- Babin Dorel a fost citat telefonic fără a i se aduce la cunoștință pentru ce este citat și în calitate de ce. Nu i s-a explicat dreptul de a beneficia de un avocat și nu a fost audiat în prezența acestuia. Babin Dorel a declarat că nici măcar nu a citit procesele verbale pe care le-a semnat crezând că sunt scrise corect din cuvintele lui. Nici măcar nu a fost întrebat dacă cunoaște limba de stat sau în ce limbă dorește să depună declarații, declarând că la acel moment citea foarte lent în grafie latină;

- au fost violate prevederile art. 16, 17 alin. (2), (4) Cod de procedură penală. Mai mult, audierea lui Babin Dorel a fost întreruptă de mai multe ori, acesta fiind rugat să iasă în coridor pentru că OUP Nicolae Plămădeală era chemat să iasă din birou de către colegi pentru participarea la alte acțiuni;

- la punerea sub învinuire lipsește careva mențiune despre propunerea organului de urmărire penală de a pune pe Babin Dorel sub învinuire, așa cum prevede art. 280 Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2021, apelul avocatului Cușnir Sergiu în interesele inculpatului a fost respins ca nefondat. Apelul procurorului a fost admis, cu casarea parțială a sentinței și s-a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a recunoscut vinovat Babin Dorel de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal și s-a dispus încetează procesul penal cu liberarea de pedeapsa penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

A fost soluționată chestiunea privitor la corpurile delictive.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, potrivit probelor cercetate s-a demonstrat cert vinovăția lui Babin Dorel în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel a respins ca nefondate argumentele apărării privind inadmisibilitatea și nulitatea probelor administrate la cauza respectivă pe motiv că, pe această cauză penală, desfășurarea urmăririi penale nu ar fi ținut de competența Procuraturii Anticorupție ci de competența unui alt organ, or, potrivit art. 269 Cod de procedură penală organul de urmărire penală al Centrului National Anticorupție efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 239–240, 243, 279 și 324–335 Cod penal, precum și a celor săvârșite în conexiune cu acestea, cu excepțiile prevăzute de prezentul cod.

Prin urmare, nu a fost încălcată competența organului de urmărire penală, întrucât potrivit materialelor cauzei inițial cauza penală a fost pornită pe marginea plângerii depuse de Verega Grigore de către IP Centru, însă ulterior, reieșind din obiectul acesteia și bănuielii de comitere de către XXXXX a infracțiunii stabilite de art. 326 Cod penal, urmărirea penală a fost finalizată de CNA, iar acuzarea de stat a fost formulată în instanța de judecată de către procuratura Anticorupție conform art. 270¹ alin. (2) Cod de procedură penală.

La fel s-a respins și argumentul apărării precum că învinuirea formulată inculpatului nu ar fi una clară, nu ar corespunde cerințelor imperative ale legii, deoarece probele invocate de partea acuzării nu indicau la comiterea a careva infracțiuni, or, atât prin Ordonanța de punere sub învinuire (f.d. 88, vol. I), cât și prin actul de învinuire (f.d. 106-111, vol. I) se desprinde cu claritate fapta care i s-a incriminat inculpatului și anume că, acesta ar fi dat declarații false în cadrul ședinței de judecată din 16 martie 2017 prin afirmarea, contrar celor declarate la faza UP și celor reținute prin sentința din 11.08.2017, că Verega Grigore i-ar fi comunicat că banii în sumă de 7000 euro i-au fost dat lui XXXXX pentru marfa, precum și că mijloacele bănești în sumă de 1000 dolari SUA, nu ar fi fost transmise de către Verega Grigore lui XXXXX, în prezența sa. Din conținutul aceluiași acte se atestă că acuzatorul de stat a precizat expres că fapta de care este acuzat inculpatul este prezentarea cu bună-știință de declarații mincinoase în calitate de martor, acțiuni săvârșite în cadrul procesului penal în instanța de judecată.

Mai mult ca atât, prin Ordonanța din 25.10.2017 a fost respinsă cererea înaintată de avocatul Cușnir Sergiu în interesele învinuitului Babin Dorel, ca fiind neîntemeiată (f.d. 104, vol. I), prin ce se constata că, apărarea pe parcursul procesului penal atât în cadrul urmăririi penale, în instanța de fond, cât și în instanța de apel a înaintat aceleași cereri și anume privind declararea inadmisibilității și nulității tuturor acțiunilor procesuale cu achitarea inculpatului, dar fără a face trimitere la fapte concrete, ceea ce nu au condiționat admiterea acestor alegeri și urmau a fi respinse ca neîntemeiate.

Instanța de apel a respins alegerile avocatului precum că, instanța de fond nu a cercetat nici o probă care ar confirma dacă au fost transmise careva mijloace bănești în prezența lui Babin Dorel, or, atât în instanța de fond cât și în instanța de apel au fost cercetate probele care au confirmat vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal și anume, procesul verbal de confruntare din 20.10.2017, dintre martorul Nicolae Plămădeală și învinuitul Babin Dorel (f.d. 94-101), potrivit căruia s-a constatat că, după finisarea redactării procesului verbal de audiere în calitate de martor a lui Babin Dorel, OUP Plămădeală Nicolae i-a transmis procesul verbal pentru a face cunoștință și a semna, iar acesta la final a scris că procesul verbal este scris din cuvintele sale. Babin Dorel a confirmat această circumstanță. Același înscris relevă că Babin Dorel a comunicat în cadrul confruntării că nu ține minte dacă în birou în momentul audierii sale mai era cineva în afară de el și ofițer.

Nu s-au reținut argumentele apărării precum că, în ședințele de judecată nu au fost audiați martorii Verega Grigore și XXXXX, care reieșind din acuzare, ar fi transmis surse bănești lui XXXXX, în prezența lui Babin Dorel, or, la materialele cauzei este

anexată sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 49-63), potrivit căreia, instanța de judecată nu a reținut declarațiile date în ședință de judecată de Babin Dorel, dar a reținut declarațiile date de martorul Verega Grigore (f.d. 61), care a comunicat că a transmis prima rată de bani lui XXXXX în prezența lui Babin Dorel (f.d. 53 și 58), iar a doua și a treia rată în prezența lui Mereuță Ion. Astfel, faptul transmiterii primei tranșe de bani a fost susținut de martorul Verega Grigore, care i-a transmis lui XXXXX bani cu scopul de a fi transmiși către judecătorul care avea în gestiune cauza penală inițiată în privința lui Verega Grigore (f.d. 61).

Astfel, potrivit procesului-verbal de audiere în calitate de martor Babin Dorel din data de 16.03.2017 (f.d. 12), s-a constatat că, la data de 16.03.2017 Babin Dorel a fost audiat în fața instanței de judecată, unde a fost avertizat despre răspunderea penală ce-i putea fi angajată în caz de dare a unor declarații mincinoase în fața instanței de judecată. Instanța de judecată a reținut că procesul verbal respectiv, demonstra cu certitudine și dincolo de orice dubiu rezonabil că în fața instanței, Babin Dorel a declarat expres că „*în prezența mea nici o sumă de bani nu a fost transmisă*”(f.d. 13). Același proces verbal, releva că în fața instanței de judecată Babin Dorel a declarat deja că „*Verega lui XXXXX i-a scăpat suma de 7000 euro pentru ceva marfă*”, ulterior, fiind chestionat repetat pe marginea aceleiași circumstanțe inculpatul Babin Dorel a reiterat că „*i-a spus că a scăpat suma de 7000 euro pentru marfă*”. Se reține că același proces verbal denotă că Babin Dorel a menținut aceste declarații chiar și după ce i-au fost citite declarațiile date de acesta la faza de urmărire penală (f.d. 14).

Prin urmare, apreciind totalitatea probelor expuse supra, cât și analiza coroborată a probelor enunțate, s-a demonstrat existența faptei prejudiciabile și comiterea acesteia cu intenție de către inculpat, iar ultimul a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal.

Potrivit rechizitoriului și sentinței inculpatul a comis fapta infracțională prevăzută de art. 312 alin. (1) Cod penal, la data de 16.03.2017, însă la momentul pronunțării sentinței 16.01.2020, fiind expirat termenul de 2 ani de tragere la răspundere penală pentru fapta dată.

Prin urmare, instanța de apel a admis alegațiile acuzatorului de stat expuse în cererea de apel potrivit căreia, instanța de fond nu s-a expus asupra corpurilor delictive, or, în conformitate cu art. 158 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, corpuri delictive sunt recunoscute obiectele în cazul în care există temeieri de a presupune că ele au servit la săvârșirea infracțiunii, au păstrat asupra lor urmele acțiunilor criminale sau au constituit obiectivul acestor acțiuni, precum și bani sau alte valori ori obiecte și *documente care pot servi ca mijloace pentru descoperirea infracțiunii*, constatarea circumstanțelor, identificarea persoanelor vinovate sau pentru respingerea învinuirii ori atenuarea răspunderii penale. Obiectul se recunoaște drept corp delict prin ordonanța organului de urmărire penală sau prin încheierea instanței de judecată și se anexează la dosar.

În conformitate cu art. 162 alin. (1) din Codul de procedură penală, în cazul în care procurorul dispune încetarea urmăririi penale sau în cazul soluționării cauzei în

fond, se hotărăște chestiunea cu privire la corpurile delictive. În acest caz: 5) documentele care constituie corpuri delictive rămân în dosar pe tot termenul de păstrare a lui sau, la solicitare, se remit persoanelor interesate.

Astfel, corpurile delictive urmează a se păstra la materialele cauzei penale de învinuire a inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, *avocatul Cușnir Sergiu în numele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar*, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 4), 6), 8), 12) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei, declararea nulității/inadmisibilitatea probelor și achitarea lui Babin Dorel de comiterea faptei prevăzute de art. 312 Cod penal.

În motivare recurentul a indicat că:

- inculpatul nu a participat la examinarea cauzei în instanța de apel și nici nu a solicitat examinarea cauzei în apel în lipsa sa, fapt care a condus la violarea dreptului la apărare și a prevederilor art. 10, alin. (4), 17 alin. (2), 66, alin. (1) Cod de procedură penală;

- instanța de apel și de fond au respins solicitarea apărării și nu au fost audiați martorii Verega Grigore și XXXXX, care reieșind din esența acuzației ar fi primit bani de la Verega Grigore în prezența lui Babin Dorel;

- nu a dată o apreciere faptului că în calitate de martori ai acuzației au fost audiați Buznea Dumitru, ofițer de urmărire penală în cadrul CNA și Nicolae Plămădeală, ofițer de urmărire penală a IP Centru, care l-au audiat pe Babin Dorel la etapa urmăririi penale când ultimul avea statut de martor și nu au fost la fața locului pentru a declara instanței de judecată dacă Babin Dorel ar fi văzut momentul când Verega i-ar fi transmis lui XXXXX careva surse financiare;

- Babin Dorel a fost citat telefonic fără a i se aduce la cunoștință pentru ce este citat și în calitate de ce. Nu i s-a explicat dreptul de a beneficia de un avocat și nu a fost audiat în prezența acestuia. Babin Dorel a declarat că nici măcar nu a citit procesele verbale pe care le-a semnat crezând că sunt scrise corect din cuvintele lui. Nici nu a fost întrebat dacă cunoaște limba de stat sau în ce limbă dorește să depună declarații, Babin Dorel declarând că la acel moment citea foarte lent în grafie latină;

- audierea lui Babin Dorel a fost întreruptă de mai multe ori, acesta fiind rugat să iasă în coridor pentru că OUP Nicolae Plămădeală era chemat să iasă din birou de către colegi pentru participarea la alte acțiuni. Despre acestea nu există nici o mențiune în procesul verbal de audiere a martorului Babin Dorel;

- instanțele de fond greșit au constatat că Procuratura Anticorupție este competentă a exercita urmărire penală în cauza de învinuire a lui Babin Dorel;

- nici instanța de fond nici instanța de apel nu au pătruns în esența declarațiilor date de Babin Dorel;

- instanțele de judecată au apreciat eronat și au confundat prezența fizică a lui Babin Dorel lângă automobilul în care ar fi rămas Verega Grigore și XXXXX, cu faptul că Babin Dorel ar fi văzut cum are loc transmiterea banilor.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.*

Din actele cauzei se constată că avocatul Cușnir Sergiu a depus recursul ordinar la data de **08.04.2022**.

Una din cerințele obligatorii la depunerea recursului ordinar se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective. În corespundere cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, *termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel.*

Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: „*în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.*”.

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal incontestabil reține că, decizia instanței de apel din 09 decembrie 2021 a fost pronunțată integral la 08 februarie 2022, termenul de declarare a recursului expirând la 10 martie 2022, iar recursul a fost depus la 08 aprilie 2022, astfel, termenul stabilit de art. 422 Cod de procedură penală nu a fost respectat de către recurent.

Durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată, el este absolut, are un caracter imperativ și fatal, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul reține că, în cauza deferită judecătii, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurent, respectiv argumentele aduse de aceasta în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, el fiind decăzut de dreptul de a exercita respectiva cale de atac.

În această ordine de idei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul ordinar declarat este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Cușnir Sergiu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2021, în cauza penală privindu-l pe BABIN Dorel XXXXX, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 29 iulie 2022.

Președinte

Nadejda TOMA

Judecător

Liliana CATAN

Judecător

Ion GUZUN